1821: Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ. Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΦΙΛΙΚΟΥΣ ΠΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΟΝΤΑΙ ΤΟ ΝΗΣΙ

Η επανάσταση του 1821 στην Ελλάδα εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ξέσπασε σε μια περίοδο που επικεφαλής στην Κύπρο βρισκόταν ένας ιεράρχης που θεωρείτο πολύ ισχυρός και αποφασιστικός σε σημείο που τον ζήλευε ακόμα κι ο Οθωμανός Κυβερνήτης της Κύπρου Μεχμέτ Πασάς.

Ο Κυπριανός ήλθε στην επιφάνεια μετά την επανάσταση του 1804 που είχε σαν αποτέλεσμα τον αποκεφαλισμό του Δραγομάνου της Κύπρου Χατζηγιωργάκη Κορνέσιου, που είχε στηρήσει στους Κυπρίους ένα πανίσχυρο άνδρα που συνδέοταν στο παρελθόν με την Πύλη και μπορούσε να επιλύει κάποια προβλήματα των υποδούλων Κυπρίων.

Ο Κυπριανός καταγόταν από το Στρόβολο και το 1802 είχε αναλάβει Οικονόμος του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου για να βοηθήσει τον γηράσκοντα Αρχιεπίσκοπο Χρύσανθο τον οποίο διαδέχθηκε τελικά το 1810.

Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός: Μυήθηκε από τους πρώτους στην ελληνική επανάσταση και πλήρωσε με τη ζωή του τη βοήθεια που έδωσε στους επαναστατημένους Ελληνες

Με τη δράση του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού στα πρώτα στάδια της Αρχιεπισκοπείας του αρασχολήθηκαν προ πενηνταετίας και πλέον ένας Ελλαδίτης ιστορικός, ο Φάνης Μιχαλόπουλος, και ο Κύπριος Κ. Μυριανθόπουλος σε μελέτες τους.

Ο Φάνης Μιχαλόπουλος σε μελέτη του στο περιοδικό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής (Ελληνική Κύπρος) τεύχος 32 έγραψε:

"Από τις αρχές του 19ου αιώνα άρχισε και στην Κύπρο η αναγενητική εκείνη κίνηση που σημειώθηκε και σ' αλλα μέρη της Ελλάδας.

Χατζηγιωργάκης Κορνέσιος

Στ' άλλα μέρη είχε προηγηθεί πολύ, μα στην Κύπρο είχε καθυστερήσει εφ' όσον το νησί, είχε τόσον υποφέρει κι οικονομικώς κι' ηθικώς από την τουρκική κατάκτηση και κακοδιοίκηση

Επικεφαλής της αναγεννητικής κίνησης, βρίσκεται ένας από τους πιο μορφωμένους και δραστήριους, ένας από τους πιο συνετούς και τολμηρούς ιεράρχες της Ορθοδοξίας, ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός.

Αυτός ανασύστησε την πρώτη Ελληνική Σχολή στη Λευκωσία το 1811, αυτός την προίκισε με πλούσια συλλογή χειρογράφων κι εντύπων, κι άλλα χορηγήματα της αφιέρωσε ώστε να μπορέσει να ευδοκιμήσει, έγραψε δε ο ίδιος στον Κώδικα της Αρχιεπισκοπής δικαιολογώντας τη χειρονομία του εκείνη και παρασταίνοντας με ζωηρά χρώματα την τότε ηθικήν και πνευαμτικήν κατάπτωση του νησιού:

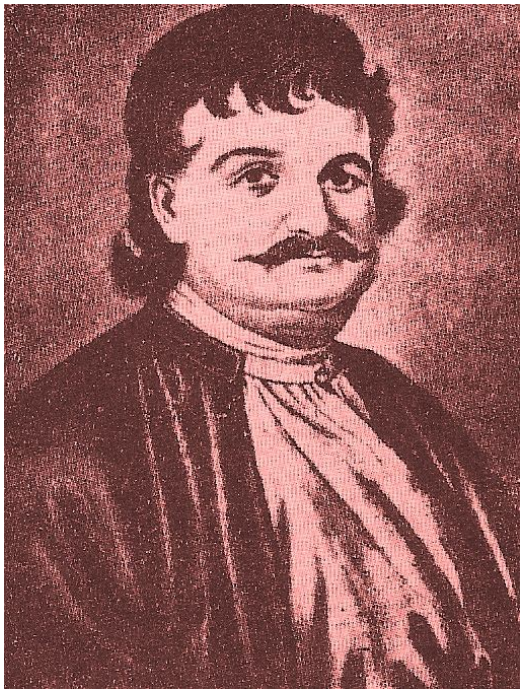

Ρήγας Φεραίος: Ξεσήκωσε τους Ελληνες με τον Θούριο του

" Τα παραμικρότερα νησιά και αι παραμικρότεραι πολιτεία έχουσι κοινά σχολεία και μία Κύπρος, εν κοινόν μουσείον καν των γραμμάτων δεν είναι αξία να συστήση διά να σπουδάζωσι τα παδιά της πολιτείας και να ρυθμίζωσι καν την βάρβαρον γλώσσαν τους. Αλλά εκβάνεις και βλέπεις μίαν αμάθειαν εις όλους γενικώς και εις ιερωμένους και λαϊκούς και κάποια ήθη σχεδόν ανυπόφερτα".

Οι λίγες αυτές φράσεις δείχνουν ποιος αναγεννητικός άνεμος φυσούσε μέσα στα στήθη του Κυπριανού και πόσο ποθούσε την ανύψωση του πεσμένου Κυρακού λαού.

Για τούτο θεώρησε πατριωτικό καθήκον του κι' ως απαραίτητο χρέος του καθώς έλεγε την ίδρυση σχολής που εγκαινίασε την 1ην Ιανουαρίου του 1812 κι αφιέρωσε στην Αγία Τριάδα.

Και σ' άλλα κοινωνικά έργα πρωτοστάστησε, ρυθμίζοντας τόσο τις εκκλησιαστικές, όσο και τις πολιτικές και οικονομικές σχέσεις του νησιού με την τουρκική διοίκηση, θεωρούμενος και από Ελληνες και από Τούρκους ως η σπουδαιότερη προσωπικότητα της Κύπρου κατά τους χρόνους εκείνους".

Στο τεύχος 51 του ιδίου περιοδικού (Ελληνική Κύπρος) ο Κ. Μυριανθόπουλος σημείωνε για τον Κυπριανό:

"Ως Αρχιεπίσκοπος πρώτον επελήφθη της ανορθώσεως των οικονομικών του κοινού, το οποίον ήτο κατάχρεω απέναντι της Κυβερνήσεως. Επειδή, τότε, δυνάμει προνομίων ο Αρχιεπίσκοπος ως Εθνάρχης, οι Αρχιερείς και ο Διερμηνεύς, (Χατζηγιωργάκης Κορνέσιος), είδος επιτρόπου της νήσου, εισέπραττον τους φόρους, ήσαν και υπόλογοι απέναντι της Πύλης. Ο Κυπριανός ως φιλόμουσος ίδρυσε το 1812 παρά την Αρχιεπισκοπή Ανωτέραν Σχολήν ονομάσας ταύτην "Ελληνομουσείον"-το νυν Παγκύπριον Γυμνάσιον".

Πραγματικά η δύναμη του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού ήταν πολύ μεγάλη σε σημείο που να αποτελεί ακόμα και πρόκληση προς τους Οθωμανούς επισήμους στο νησί.

Ο Κηπιάδης αναφέρει στην ιστορία του γι' αυτή τή δύναμη του Αρχιεπισκόπου:

" Ηγεμών της μαρτυρικής νήσου ετύγχανεν ήδη από το 1820 ο Κουτσούκ-Μεχεμέτης, ο μετά ταύτα υπουργός εν Κωνσταντινουπόλει της Αστυνομίας γενόμενος, υπό το όνομα Πεπεή Μεχεμμέτ-Πασάς, ως όργανον κατάλληλον εξελέξατο και απέστειλεν ενταύθα, όπως την κρατούσαν καταστρέψη του ανωτάτου εκκλησιαστικού άρχοντος επιρροήν, όστις περιβεβλημένος δυνάμει Αχτιναμέδων και βερατίων προνομίας, εξαιρετικάς, το μέγα του Εθνάρχου έφερεν αξίωμα, και εν χερσίν άπασαν σχεδόν κατείχε την διοικητικήν εξουσίαν και ου μόνον ανεξάρτητος, ούτως ειπείν διετέλει των εκπεμπομένων Ηγεμόνων, αλλ' ακόμη και περί της εκλογής

ή και ανακλήσεως αυτών απεφάσιζεν, ανά πάσας τας επαρχίας της νήσου κατ' εκλογήν και βούλησιν διορίζων τους υπαλλήλους ου μην αλλά και περί του ποσού των ενιαυσίων φόρων εθέσπιζεν, οίτινες τότε μόνον εισεπράττοντο, ότε οι ενός εκάστου χωρίου φορολογικοί πίνακες διά της πορφυράς περιβάλλοντο υπογραφής του, πλην και τους φόρους τούτους αυτός απ' ευθείας έπεμπεν εις τον Μέγαν Βεζύρην και το κεντρικόν αυτοκρατορικόν ταμείον.

Υπόγειος θάλαμος κάτω από την κεντρική είσοδο του Παγκυπρίου Γυμνασίου, ο οποίος επικοινωνούσε με το κτίριο της Αρχιεπισκοπής, που βρίσκεται ακριβώς απέναντι. Στο θάλαμο αυτό έγινε η συνάντηση του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού με τους φιλικούς (Φωτογραφία από το βιβλιο "Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός μάρυρας της πίστεως και της πατρίδος", έκδοση Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Μαχαιρά"

Η δε παντοδυναμία του αύτη εις το κατακόρυφον σημείον ιδίως ανήλθεν περί των σουλτάνων Σελήμ Γ Μουσταφά του Δ και του Μαχαμούτ Β (1789-1821).

Κατά την αυτήν επίσης εποχήν επί του θρόνου του Απστόλου Βαρνάβα εκάθητο ικανότατος ανήρ περί τα Εκκλησιαστικά και πολιτικά, και επί φιλομουσία μάλιστα διακρινόμενος, ο Κυπριανός Αρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου".

Η δράση του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού έμελλε να ήταν πολύ σύντομη, αλλά συνδέθηκε τόσο πολύ με την Ιστορία της Κύπρου όσο κανενός άλλου από τους προηγούμενους Ιεράρχες.

Στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες άρχισε αυτή την περίοδο άνεμος ελευθερίας που οδήγησε στο σχηματισμό Φιλικής Εταιρείας από μια δράκα Ελλήνων, οι οποίοι είχαν αποφασίσει να αναλάβουν δράση για να αποτινάξουν τον οθωμανικό ζυγό από τη Ελλάδα.

Η Κύπρος θεωρούμενη ως ελληνικό νησί και κατεχόμενη περιοχή, δεν έμεινε έξω από τους σχεδιασμούς της Φιλικής Εταιρείας και τις προετοιμασίες.

Οι φιλικοί την θεωρούσαν ως ένα χώρο από τον οποίο μπορούσαν να προσβλέπουν σε βοήθεια, υλική και ηθική.

Ετσι το 1818 στάληκε στην Κύπρο ανώτερο στέλεχος της Φιλικής Εταιρείας για να μυήσει στην επανάσταση και Κυπρίους και να εξασφαλίσει βοήθεια.

Ο πρώτος με τον οποίο ήλθαν σε επαφή ήταν φυσικό να είναι ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός

Αυτός που μύησε τον Κυπριανό ήταν ο Πολοποννήσιος Αντώνιος Πελοπίδας που γνωριζόταν με τον Παπαφλέσσα, στέλεχος του επαναστατικού κινήματος.

Σαν ήρθε όμως στην Κύπρο ο Κυπριανός υποσχέθηκε στο Κίνημα οικονομική βοήθεια και εθελοντές.

Από τα όσα αναφέρονται, θα πρέπει ο Πελοπίδας να είχε συζητήσει με τον Αρχιεπίσκοπο την πιθανότητα εξέγερσης και των σκλαβωμένων Κυπρίων αλλά ο Κυπριανός γνωρίζοντας τις αποστάσεις, και τις αδυναμίες των Κυπρίων που ήταν

απειροπόλεμοι και άοπλοι εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσον θα μπορούσε να αρχίσει μια επανάσταση και στην Κύπρο, παράλληλα με εκείνην της Ελλάδας.

Ιδιαίτερα ο Κυπριανός ανησυχούσε για την απόσταση μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας η οποία μπορούσε να αποστείλει αμέσως ενισχύσεις στην Κύπρο για να καταστείλουν το Κίνημα.

Ο Πελοπίδας κατά τον Μυριανθόπουλο, καταγόταν από την Πελοπόνησσο (εξ Υψούντος- Στεμνίτσης του Νομού Αρκαδίας) και ήταν ένας από τους διακεκριμένους φιλικούς και "ανήρ περινούστατος και δεξιώτατος, πολλά επιτελέσας εν Αιγύπτω και Κύπρω".

Λόγω της καταγωγής του γνωριζόταν με τον Αρχιμανσδρίτη Δικαίο ή Γρηγόριο Παπαφλέσσα που έπεσε στο Μανιάκι το 1825 σαν ξέσπασε αργότερα η Επανάσταση.

Για τη δράση του Πελοπίδα έγραψε ο Μιχαλόπουλος στη μελέτη του:

Ο πρόναος του Καθεδρικού Ναού Αγίου Ιωάννου. Στο βάθος το παλιό κτίριο της Αρχιεπισκοπής

"Μια τέτοια φυσιογνωμία δεν μπορούσε να ξεφύγει την προσοχήν της Φιλικής Εταιρείας που παντού ζητούσε τολμηρούς και δραστήριους συνεργάτες για την πραγματοποίηση των μεγάλων σκοπών της, όπως ήταν η απελευθέρωση όλων των δούλων Ελλήνων της τουρκικής αυτοκρατορίας, πρόγραμμα πούχεν αγιάσει το αίμα του εθνομάρτυρα Ρήγα.

Και πραγμαστικώς η πρώτη αποστολή της Εταιρείας στην Κύπρο πέτυχε την κατήχηση του Κυπριανού στο μυστήριο. Ενθουσιώδης πατριώτης με κατάνυξη δέχθηκε τη μύηση μα σαν πολιτικός και βαθύς γνώστης των κυπριακών πραγμάτων, διατύπωσεν αντιρρήσεις για την πιθανότητα της επιτυχίας του αγώνα στη μεγαλόνησο.

Ο Κυπριακός λαός όσο πατριώτης κι αν λογιζόταν, ήταν όμως άοπλος κι άπειρος των πολεμικών έργων. Ούτε αρματωλισμός υπήρχε στην Κύπρο, ούτε κλεφτουριά ασκημένη, και το σπουδαιότερο δεν υπήρχε ναυτικό για να την προστατέψει εναντίον εχθρικών επιδρομών.

Αν κι ο ελληνικός πληθυσμός της ήταν τέσσαρες φορές περισσότερος από τον τουρκικό, όμως κάθε επαναστατική του κίνηση ήταν προβληματική αν όχι και καταδικασμένη.

Οι Τούρκοι αν και λίγοι, ήσαν εμπειροπόλεμοι και φανατικοί κι εύκολα μπορούσαν να λάβουν ενισχύσεις από την απέναντι Μικράν Ασία και τη Συρία, ως ακόμη και από την Αίγυπτο.

Οτι ο Κυπριανός ήταν δυνατό να υποσχεθή θετικά ήταν η οικονομική ενίσχυση του αγώνα κι η αποστολή εθελοντών στην Ελλάδα, ή σ' άλλα σημεία της εθνότητας, όπου η επανάσταση υπήρχε βεβαιότητα, πως θα ευδοκιμούσε. Κι αυτά φαίνεται πως υποσχέθηκε ο Κυπριανός στους πρώτους απσταλμένους.

Σύμφωνα με τον Μιχαλόπουλο οι απόψεις αυτές του Κυπριανού υποβλήθηκαν στη Φιλική Εταιρεία και μάλιστα στο στρατιωτικό σκέλος που επεξεργάστηκε στο πολεμικό σχέδιο που φέρει τον τίτλο "Σχέδιον Γενικόν" που μελέτησε ειδικά ο Αλέξανδρος Υψηλάντης.

Ο Υψηλάντης κατά τον Μυριανθόπουλο γεννήθηκε το 1792 και καταγόταν από ηγεμονικό Οίκο της Κωνταντινουπόλεως. Ομως η οικογένειά του είχε

Λάρνακα 19ος αιώνας

καταδιωχθεί από τους Τούρκους και κατέφυγε στη Ρωσία όπου κατατάχθηκε στο ρωσικό στρατό, όπου είχε χάσει και το δεξιό του βραχίωντα.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης είχε ανακηρυχθεί από τη Φιλική Εταιρεία Γενικός Εφορος.

Ετσι όταν ο Πολοπίδας μετέφερε τις απόψεις του Κυπριανού σ' αυτόν ετοιμάστηκε το γενικό σχέδιο της Φιλικής Εταιρειας και στο άρθρο 1Ε αναφερόταν ειδικά για την Κύπρο:

"Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Κυπριανός υπεσχέθη να συνεισφέρη χρήματα ή τροφάς, όσας δυνηθή. Λοιπόν ο Καλός (Υψηλάντης) πρέπει να γράψη προς την Μακαριότητα του προτρεπτικά, δηλοποιών των πραγμάτων την κατάστασιν, διά να φιλοτιμηθή να βοηθήση αναλόγως τη φήμη της νήσου εκείνης, την οποίαν έχουν το προνόμιον οι κύπριοι να διοικούν αυτοί σχεδόν τοσούτους χρόνους. Ταύτα δε τα γράμματα ο ρηθείς Πελοπίδας ή προτού ή επιστρέφων εξ Αιγύπτου να περάση εις Κύπρον και να εγχειρήσει τη αυτού Μακαριότητι, διά να εμβάση τα χρήματα ο Αγιος Κύπρου εις Κωνσταντινούπολιν ή να στείλη τας τροφάς, όπου δορισθή και τέλος να σκεφθή πως να διαφυλάξη το ποίμνιον του από τους κατοίκους εκεί εχθρούς".

Εξ άλλου ο Μιχαλόπουλος επικαλούμενος και τη μαρτυρία του Κηπιάδη πρόσθετε για τις επόμενες ενέργειες της Φιλικής Εταιρείας για να μυήσει όσο το δυνατό περισσότερους στην Κύπρο ή να εξασφαλίσει περισσότερη βοήθεια:

"Από το επίσημο αυτό έγγραφο (Σχέδιον Γενικόν) βλέπουμε καθαρά πως ο Κυπριανός, κατά την πρώτη του επαφή με τους φιλικούς δεν είχεν υποσχεθή την επανάσταση του νησιού, αλλ' οι Φιλικοί, φαίνεται πως επέμειναν όπως κι η Κύπρος πάρει μέρος στον αγώνα.

Γι' αυτό το 1820 έστειλαν στο νησί κάποιον Αποστόλη ή πιθανώτερα αυτό τον πειστικό και δραστήριο Πελοπίδα, με ειδικήν αποστολή να μυήσει όσο το δυνατό περισσότερους στην εταιρεία και το κυριώτερο να προσπαθήσει να πείσει τους Κυπρίους, όπως ξεσηκωθούν μαζί με τους άλλους αδελφούς των άλλων μερών.

Τότε κατηχήθηκε ο Εξαρχος της Επισκοπής Λεμεσού Χρύσανθος, ενθουσιώδης κληρικός επαναστικών αρχών κι οι άλλοι Μητροπολίτες και πολλοί παπάδες και καλόγεροι, καθώς και μερικοί προεστώτες των χωριών.

Μα κι όλοι αυτοί αναμετρώντας τα πράγματα μόνον οικονομική ενίσχυση υποσχέθηκαν στον Αποστόλη ή τον Πελοπίδα.

Την ευθύνη του επαναστατικού κινήματος δεν έπαιρνε κανείς, ούτε ο Κυπριανός ούτε κι αυτός ο φανατικός Χρύσανθος.

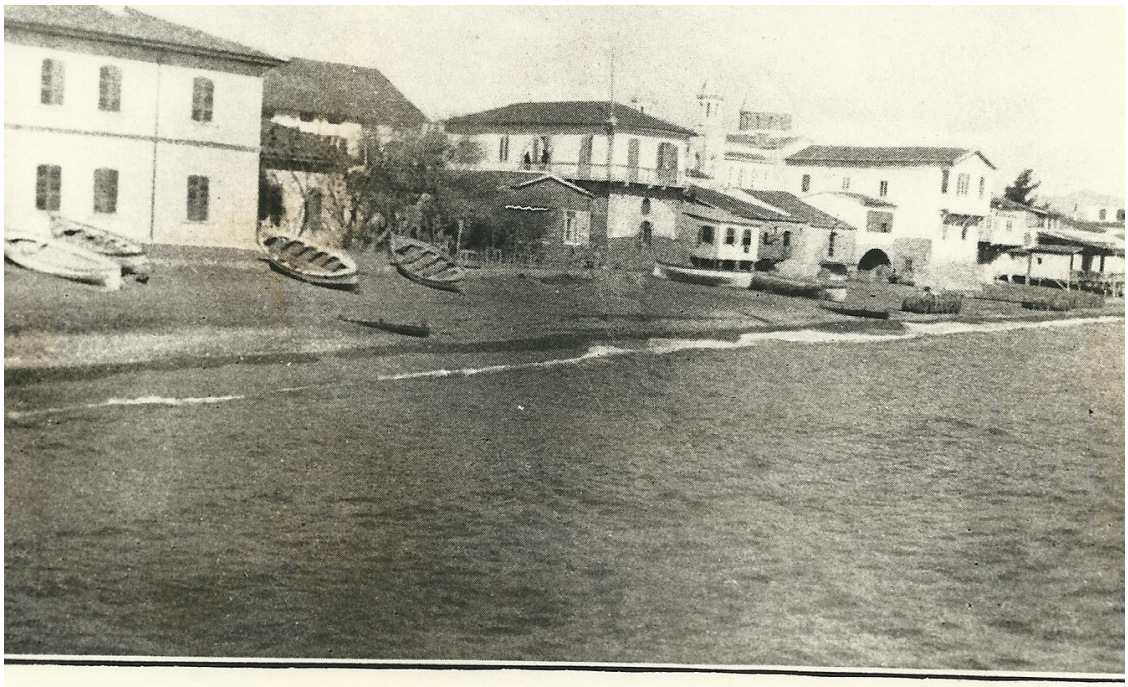

LIMASOL FROM THE PIER.

Η Λεμεσός από τη γέφυρα (πλοίου)

Τη δικαιολογημένη αυτή δισταχτική στάση των κληρικών και προυχόντων εξηγώντας ο Γεώργιος Κηπιάδης που δημοσίευσε ειδική μονογραφία για τις τραγικές σκηνές της Κύπρου κατά το 21 έγραψε το εξής:

"Πολλοί τα ημέτερα αγνοούντες παθήματα τους ημετέρους κατεμέφθησαν πατέρας, ότι απαθείς διετέλεσαν εις τον υπέρ ελευθερίας αγώνα. Και όμως οι καλοί αυτοί κύριοι μεγάλως τη αληθεία αμαρτάνουσιν, καθότι ανώτερος και κατώτερος κλήρος και πολλοί των τα πρώτα φερόντων Κυπρίων, εμυήθησαν τα της Φιλικής Εταιρείας υπό τριών μελών αυτής, επί τούτων εις Κύπρον ελθόντων, ους ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός φοβηθείς να ξενίση εν τη Αρχιεπισκοπή μήποτε λάβωσι

περί αυτών υπονοίας εξένισεν εν τινι δωματίω της παρακειμένης Ελληνικής Σχολής, πλην δεν εθεώρησαν καλόν να δεξεγείρωσι τον κυπριακόν λαόν εις επανάστασιν, αλλά περιωρίσθησαν εις ικανάς χρηματικάς συνεισφοράς, τας οποίας λαβόντες οι απεσταλμένοι ανχώρησαν εις τα ίδια. Πάνυ δε φρονίμως εσκέπτετο, ότι ήτο όλως απερίσκεπτον και παρακεκινδυνευμένον το διάβημα της εξεγέρσεως των".

Ο διευθυντής των Γενικών Αρχείων του ελληνικού κράτους, όμως, Εμμ. Πρωτοψάλτης, υποστηρίζει και αυτό φαίνεται πιο σίγουρο, ότι στην Κύπρο είχε έλθει ο Ηπειρώτης Δημήτριος Υπατρος και όχι ο Αντώνιος Πελοπίδας.

Ο Υπατρος είχε μεγάλη θέση στη Φιλική Εταιρεία και σκοτώθηκε το 1820.

Η άποψη του Πρωτοψάλτη υποστίζεται και από επιστολή του Υψηλάντη προς τον Αρχιεπίσκοπο Κυπριανό στην οποία του αναφέρει ο Υπατρος το διαβεβαίωσε για την υπόσχεση που είχε δώσει σ' αυτόν ότι θα βοηθούσε οικονομικά την Κύπρο.

Την επιστολή του Υψηλάντη προς τον Αρχιεπίσκοπο δημοσίευσε ο ίδιος ο Πρωτοψάλτης στην "Ελληνική Κύπρο", στο τεύχος 55 και έχει ως εξής:

"Μακαριώτατε και φιλογενέστατε δέσποτα,

Ο φιλογενέστατος κύριος Δημήτριος Υπατρος με εβεβαίωσε περί της γενναίας συνεισφοράς, τη νοποίαν η υμετέρα Μακαριότης υπεσχέθη προς αυτόν διά το Σχολείον της Πολοποννήσου (κωδικός προφανώς της επανάστασης). Οθεν ως

Φοινικούδες, Λάρνακα, 2011

γενικός έφορος του Σχολείου τούτου, κρίνω χρέος μου απαραίτητον να ευχαριστήσω την Υμετέραν Μακαριότητα και να την ειδοποιήσω ότι η έναρξις του σχολείου εγγίζει. Διά τούτο λοιπόν στέλλω εξεπίτηδες τον κύριον Αντώνιον Πελοπίδαν, άνδρα ενάρετον φιλογενή και πάσης πίστεως άξιον διά να την βεβαιώση και διά ζώσης φωνής την όσον ούπω ανέγερσιν του ιερού τούτου καταστήματος. Ας ταχύνη, λοιπόν, η υμετέρα Μακαριότης να εμβάση τόσον της υμετέρας Μακαριότητος τας συνεισφοράς, όσον και των λοιπών αυτού ομογενών, είτε χρηματικάς είναι είτε ζωοτροφίας προς τον εν παλαιά Πάτρα της Πελοπονήσσου κύριον Ιωάννην Παππά Διαμαντόπουλον, συντροφεύουσα αυτός ή με άνθρωπον της, επίτηδες ή με τον κομιστήν του παρόντος μου.

Ως δε εύελπις ότι η υμετέρα Μακαριότης θέλει φιλοτιμηθή να δείξη την συνεισφοράν αξίαν του μεγάλου ζήλου και Πατριωτισμού Αυτής τε και όλου της του ποιμνίου, εξεικετεύω τας μακαρίους Αυτής ευχάς και μένω με βαθύ σέβας της υμετέρας Μακαριότητος τέκνον ευπειθές.

Αλέξανδρος Υψηλάντης

Ισμαήλ την 8ην Οκτωβρίου 1820.

Επί του νώτου: Προς Μακαριώτατον και θεοπρόβλητον Μητροπολίτην της Νήσου Κύπρου, Κύριον Κύριον Κυπριανόν προσκυνητώς εις Κύπρον".

Ο Υψηλάντης έγραψε ακόμα μια επιστολή την ίδια μέρα στον Αντώνιο Πελοπίδα που τον παρότρυνε να κατέβει στην Κύπρο και να συνεχίσει τις προσπάθειες του.

Ιωάννης Καποδίστριας

" Φιλογενέστατε Κύριε Αντώνιε Πελοπίδα,

Αι πληροφορίαι του φιλογενεστάτου Αρχιμανδρίτου Δικαίου επηύξησαν την οποίαν προ πολλού περί του υποκειμένου σας είχα συλλάβει καλήν υπόληψιν και χαίρω υπερβολικά βλέπων να αγνίζησθε διά να μιμηθήτε τας αρετάς του ήρωος του οποίου φέρετε τ' όνομα. Ναι φίλτατε Πελοπίδα, αποδείξατε με την φιλοπατρίαν σας ότι η Ελλάς ημπορεί να γεννήση και άλλον Πολεπίδαν όμοιον του πρώτου κατά τα έργα.

Εγχείρησα εις τον ρηθέντα Κύριον Αρχιμανδρίτην Δικαίον γράμματα προς τους αδελφούς εις Αίγυπτον και προς τον Αγιον Κύπρου.

Παραλάβετε τα γράμματα ταύτα και κινήσατε αμέσως προς τα μέρη εκείνα διά να φανερώσητε προς τους αγαθούς συμπατριώτας μας, ότι η εφετή ώρα της εκτελέσεως του Ιερού ημών σκοπού δεν είναι μακράν και να τους παρακινήσητε διά να καταβάλλωσιν όχι μόνον, όσα έκαστος ευόρκως υπεσχέθη, αλλά και άλλα περισσότερα ακόμη διά την μεγάλην της πατρίδος ανάγκην, επιστρέφοντες δε εκείθεν, περνάτε διά της Κύπρου, όπου εγχειρίζοντες το γράμμα προς τον Αρχιερέα, τον παρακινήτε να συνεισφέρη τα της υποσχέσεως του, τα οποία παραλαμβάνοντες αποπλέετε πάραυτα ή μόνος ή και μετά τινος ανθρώπου του Αρχιερέως διά την Παλαιάν Πάτραν της Πολοπονήσου, όπου παραδίδετε τα πάντα εις χείρας του κυρίου Ιωάννου Παππά Διαμαντοπούλου παρά του οποίου λαμβάνετε τας αναγκαίας αποδείξεις.

Ο ζήλος και η προθυμία σας με βεβαιώνουσιν ότι τα έργα σας θέλουσιν είσθαι ανώτερα των ελπίδων μου, διά τούτο δεν σας παροτρύνω περισσότερον, αλλά σας ασπάζομαι φιλικώς και μένω όλος εύνους αδελφός σας,
Αλέξανδρος Υψηλάντης.

Επί του νώτου: Προς φιλογενέστατον και ευγενή Κύριον Αντώνιον Πελοπίδα εις Κωνσταντινούπολιν".